kurannediyor.org dan alınma

ALLAHA ULAŞMADA VESİLE ARAMAK KURANDA NASIL ANLATILIR (MAİDE 35) (14.12.2011)

Ey iman edenler, Allah'tan korkup-sakının ve (sizi) O'na (yaklaştıracak) vesile arayın; O'nun yolunda cihad edin, umulur ki kurtuluşa erersiniz. (Mevdudi)

Yani, "Allah'ın, yakınlığı ve razılığını kazanmanıza yardım edecek her türlü aracın peşinden koşun."
"Elinizden geleni yapın" ifadesi "Câhidû"nun anlamını bütünüyle vermemektedir. **'Cahidû'da şu anlam vardır:** Müminler Allah'ın yolu üzerinde duran tüm güçlerle mücadele etmelidirler**. "Allah yolunda elinizden geleni yaparsanız, ancak, Allah'ın rızasını kazanabilir ve O'nu memnun edebilirsiniz. O halde, sizi Allah'ın yolundan alıkoyan, O'ndan yüz çevirten kulları olarak, O'nun yolunu izlemekten alıkoyan ve sizi kendilerinin veya başkalarının kulları olmaya zorlayan Allah'ın yolu üzerindeki her türlü kişi, grup ve güçle mücadele edin."** Gerçek başarı ve kurtuluşun ise, tümden ve yalnızca Allah'a kul olup, başka hiç bir şeye boyun eğmeden açıktan ve gizliden Allah'a itaatte yattığı ortadadır. Böyle olunca, düşmanla kuşkusuz bir çatışma durumu doğacaktır. Bu nedenle, "mümin" tüm düşman ve karşıt güçlerle her zaman ve her durumda savaşa tutuşmadıkça amacına ulaşamaz. Ne zaman tüm bu engelleri ortadan kaldırırsa, işte o zaman Allah'ın yolunda yürümesini sürdürür. **Mevdudi**

Ey iman etmiş olan kişiler! Felâha ermeniz için, Allah'a takvalı davranın, O'na yaklaştıracak /ulaştıracak şeyleri arayın ve O'nun yolunda gayret gösterin. (H.Yılmaz)

Bu ayetlerde de uyarılar devam etmektedir:
• Müminler, felâha ermek [kurtulmak, zafer kazanmak, durumlarını koruyabilmek] için, Allah'a takvalı davranmalıdır.
• Allah'a yaklaştıracak şeyleri aramalı, O'nun rızasını kazandıracak her türlü aracın peşinden koşmalı ve O'nun yolunda gayret göstermelidirler.
• Yeryüzündekilerin tümü ve onunla birlikte bir o kadarı daha küfredenlerin olsa ve kıyamet gününün azabından kurtulmak için fidye olarak verseler, onlardan kabul edilmez ve onlar için can yakıcı bir azap vardır.
• Onlar, ateş'ten çıkmak isterler. Ama oradan çıkanlar değillerdir. Ve onlar için devamlı bir azap vardır.

و سـ يـ لة **[*vesile*], "kendisiyle bir başkasına ulaşılan, yaklaşılan şey" demektir.**

Burada, müminlerden, kendilerini Allah'a yaklaştıracak ameller işlemeleri istenmektedir. Kişiyi Allah'a yaklaştıracak amelleri de şu ayetlerden öğrenebilmekteyiz:

Hayır, hayır! Ona itaat etme! Secde et [teslim ol, boyun eğ] ve yakınlaş**. (Alak/19)**

Ve sizi huzurumuza yaklaştıracak olan, mallarınız ve evlâtlarınız değildir. Ancak kim iman eder ve sâlihâtı işlerse, işte onlar; kendileri için yaptıklarına karşı kat kat karşılık olanlardır. Ve onlar

yüksek köşklerinde güven içindedirler. **(Sebe/37)**

Yine bedevî Araplardan kimi de vardır ki, onlar, Allah'a ve ahret gününe inanır ve harcadığını Allah katında yakınlıklar ve Elçi'nin destekleri edinir [sayar]. Gözünüzü açın! Şüphesiz bu, onlar için bir yakınlıktır. Allah onları yakında rahmetine girdirecektir. Şüphesiz Allah gafur'dur, rahîm'dir. **(Tevbe/99)**

Şüphesiz şu, Rab'lerinin haşyetinden [Rab'lerine duydukları derin hayranlık ve saygı sonucu O'ndan uzaklaşma korkusundan] tirtir titreyen kimseler, Rab'lerinin ayetlerine inanan kimseler, Rab'lerine ortak tanımayan kimseler, şu, şüphesiz kendileri, Rab'lerine dönecekler diye verdiklerini kalpleri ürpererek veren kimseler; işte onlar, iyiliklerde yarışanlardır ve onun [iyilikler] için önde gidenlerdir. **(Mü'minûn/57-61)**

Muhacir ve Ensâr'dan ilk önce öne geçenler ve iyileştirme-güzelleştirme ile onları izleyen kimseler; Allah onlardan razı oldu, onlar da O'ndan razı oldular. Ve O [Allah], onlara, içlerinde temelli kalıcılar olarak altlarından ırmaklar akan cennetler hazırladı. İşte bu, büyük bir kurtuluştur. **(Tevbe/100)**

Öne geçenler de, öne geçenlerdir. İşte onlar [öne geçenler], yaklaştırılanlardır. **(Vakıa/10-11)**

Ve yeryüzünde hiçbir dâbbeh/canlı yoktur ki, rızkı Allah'a ait olmasın. O [Allah], onun yerleşik yerini de geçici bulunduğu yeri de bilir. Hepsi apaçık bir kitaptadır. **(Hûd/6)**

Ve andolsun ki, Biz, sizi güçlü kılmadığımız şeylerde onları güçlü kılmıştık [size vermediğimiz imkânları onlara vermiştik]. Onlara da kulaklar, gözler ve duygular kılmıştık [vermiştik]. Buna rağmen kulakları, gözleri ve duyguları onlara hiçbir fayda sağlamadı/kendilerinden hiçbir şeyi uzaklaştıramadı. Çünkü onlar Allah'ın ayetlerini bile bile inkâr ediyorlardı. Alay etmekte oldukları şey de onları sarıp kuşatıverdi. **(Ahkâf/26)**

Hayır, hayır! "Ebrâr"ın kaydı, kesinlikle illiyyîn'dedir. –İlliyyîn'in ne olduğunu sana ne bildirdi?– Yaklaştırılmışların tanık olduğu rakamlanmış/yazılmış bir kayıttır! Şüphesiz ki "Ebrâr", elbette, Naim'in içindedirler, tahtlar üzerinde beklenti içindedirler. Yüzlerinde nimetin aydınlığını görürsün. Onlar, mühürlü saf bir içkiden sulanırlar. Ki onun mühürü/neticesi misktir. Karışımı tesnim'dendir. Yaklaştırılmışların içecekleri bir pınardandır. –Artık yarışanlar, işte bunda yarışmalıdırlar.– **(Mutaffifîn/21-28)**

Bazıları, buradaki *vesile* sözcüğüne, "Allah'a götürecek, Allah ile kul arasında aracı olacak mürşit" manası vermektedirler ki bu, tevhit ile bağdaşmayan, şirk içeren bir anlayıştır:
Dikkatli olun, hâlis din sadece Allah'a aittir. O'nun astlarından birtakım veliler edinenler, "Onlar [Allah'ın astlarından edindiğimiz veliler] bizi Allah'a daha fazla yaklaştırsın diye biz onlara tapıyoruz." Şüphesiz kendilerinin ihtilaf edip durdukları şeylerde, onların arasında Allah hüküm verecektir. Şüphesiz Allah, yalancı ve çok nankörün ta kendisi olan kişilere kılavuzluk etmez. **(Zümer/3)**

Ölü veya diriyi, peygamber veya sâlih kulu Allah'a aracı yapmaya kalkmak şirktir.

Şurası da unutulmamalıdır ki, Allah'a vesile arama yükümlülüğü, sadece Müslümanlar için değil, Peygamber için de geçerlidir. Zira Peygamber de bu ayetin muhatabıdır. Kişiler vesile oluyorsa, peygamberler kimi vesile edineceklerdir? **H.Yılmaz**

Ey iman edenler, Allah'ın emirlerini tutup yasaklarından kaçınarak ondan korkun. Onun rızasını kazanacak salih ameller işleyerek sizi ona yaklaştıracak bir yol arayın. Allah yolunda, düşmanlara karşı cihad edin ki kurtuluşa erip cennette ebedi olarak kalmayı hak edesiniz. (Taberi)

Burada aranılması emredilen yol, yakınlık demektir. Yani Allah'a yakın olmayı isteyin demektir.

Eba Vâil, Ata, Süddi, Katatle. Mücahit, Hasan-ı Basri ve Abdullah b. Kesir bu görüştedirler. Bu hususta Kata de diyor ki: "Bu ayetin manası şudur: Allah'a itaat ederek ve onun rızasını kazanacak ameller işleyerek ona yakın olun." Ibn-i Zeyd de "Buradaki "Vesile'den maksat sevgidir, ayet-i kerimede "Kendinizi Allah'a sevdirin" buyurulmaktadir." demiştir. Sonra da şu ayeti okumuştur: "Onların taptıkları da (tabi oldukları) rablerine bir yol arar. **Taberi**

Ey İman edenler! Allah'a karşı sorumluluğunuzun bilincinde olunuz. O'na daha yakın olmaya çalışın ve O'nun yolunda cihad edin ki kurtuluşa eresiniz, .. (B.Bayraklı)

Yüce Allah bu ayette kurtuluşa, mutluluğu ve zafere götürecek olan üç ameli sıralamaktadır:

1. Allah'tan sakınınız. Muhammed Esed, Kur'an Mesajı adlı eserinde, "Allah'tan sakınma"da ki takva emrini, haklı olarak Allah'a karşı sorumluluğunun bilincinde olma şeklinde meâllendirmektedir. Aslında takvaya verilen bu iki mana aynı şeyi ifade etmektedir.

Kurtuluşa, yani zafere giden yolun birinci eylemi, gönülde başlamakta ve kendini samimiyet, sakınma ve bilinç olarak ortaya koymaktadır. Burada takva insanın Allah'a yaklaşmasını önleyecek günahlardan uzak kalması anlamım da ifade etmektedir.

2. Allah'a yaklaşmaya yol arayınız. İnsanı manen Allah'a yaklaştıracak amelleri üretmek gerekiyor. Vesile kavramı "vasıta" anlamına geldiği için burada "yol" manasını vermeyi uygun bulduk. **Bazı çevrelerde, buradaki Allah'a götürecek mürşitler manası verildiği görülmektedir.**

Bu durum insanı imandan çıkaracak bir nitelik arz etmektedir. Eğer mürşit "öğretici, eğitici" manasına alınıyorsa o, örnek ahlâkî davranışlar, doğru fikirler sergileyerek insanlara doğru yolu gösterebilir, doğruya yönlendirebilir, ama asla **Allah ile kul arasına girip kulu Allah'a yaklaştıramaz**. O zaman meleklere tapanların gösterdiği mazeretin durumuna düşme tehlikesi ortaya çıkar: "Dikkat et, halis din yalnız Allah'ındır. Onu bırakıp kendilerine birtakım dostlar edinenler; onlara, bizi sadece Allah'a yaklaştırsınlar diye kulluk ediyoruz, derler" **(Zümer 39/3).**

Vesile kelimesini vesele kalıbından yüklem olarak alırsak "yaklaşmak"; ayette geçtiği vesile kalıbından isim olarak alırsak "yol, makam" manasına gelir. Meselâ hadiste makam anlamını ifade etmektedir: "Allahım! Ey bu çağrının, başlayan namazın sahibi, Muhammed'e vesile ve fazilet ver; onu kendisine söz verdiğin yüce makama ulaştır!".

Allah'a yaklaştıracak olan yol insanlığın gönlünden, beyninden ve nefsinden çıkıp iyi amelleriyle devam etmektedir. "Allah'a yaklaştıracak yolu arayınız" derken, bir düşüncenin yanlışlığım da ortaya koymaktadır. Müslüman geçmişlerinin yaptıklarıyla övünmemeli; kendi yaptıklarıyla Allah'a doğru yol alabileceğinin bilincinde olmalıdır. Başkalarının ürettikleriyle, başka bir toplum medeniyette yol alamayacağı gibi, başkasının amelleriyle de Allah'a doğru yücelemez.

Vesileyi insanın kendisi aramalı ve o makamı kendisi hak etmelidir. Zaten Allah, onu hak; etmeyene asla vermeyecektir. Ayetin birinci emri olan takva bu bilincin kendisidir.

3. Allah'ın yolunda cihad ediniz. Allah yolunda cihad etmenin manası, küçük sebeplerle insanlığı savaşa sürüklemenin yanlış olacağıdır. Büyük sebeplerden dolayı savaşmak için bu ifadeye yer verilmektedir. Yoksa her şeye Allah'ı bahane edinerek savaşmak doğru değildir.

"Allah'ın yolu" nedir? Din yoludur, iman yoludur, hürriyet yoludur, haklar yoludur. Bir toplum dinin kökünü kazımaya çalışırsa, iman edenlere ağır zulüm uygularsa, hürriyetin yolunu tıkarsa, hakları çiğnerse, namusa saldırırsa, Allah'ın yolunu çiğniyor ve tıkıyor demektir. Bu yolu açık tutmak için cihad yapılabilir. Uğruna savaşılacak olan değerler bunlardır.

Ayetin bu kısmındaki cihad kavramı, nefisle olan cihadı da kapsamına alabilir. Takva, Allah'a yaklaşma; bu da akıl ve gönül işi olduğuna göre, cihad da nefis işi olmalıdır. İnsanın ya da müslümanın kendi nefsiyle cihad etmesi en büyük ibadetlerden biridir. **Nefsin olgunlaşması, kötüyü emreden seviyeden, kendini kınayan, ilham alan ve doyuma ulaşan bir seviyeye gelmesi bir eğitim işidir**. O zaman bu manadaki cihad bir eğitim faaliyeti olmaktadır.

Aslında savaşın, nefis gibi azan toplumları, terbiye etme niteliği de vardır. Nefisle cihadın da eğitici bir özelliği bulunmaktadır. Olgunlaşmamış nefsin yönü dünyadır. Ama aklın yönü Allah'tır. Nefisle akıl bu özelliklerini gönle aktarmak isterler ve gönül uğruna savaşırlar.

Bu yorumdan sonra diyebiliriz ki aklın yolu Allah'ın yoludur; onun teslim aldığı gönül yolu da Allah'ın yolu olmaktadır. Aklın gücünü dünyaya hâkim kılmak için verilen her çeşit mücadele cihad kavramının kapsamına girmektedir.

4. Kurtuluşa erersiniz. Ayette emredilen bütün eylemlerin çoğul olduğuna dikkat edersek, sonucun da yani kurtuluşun da toplumsal olduğunu göreceğiz.

Ayette hedeflenen kurtuluş, mutluluk, zafer ferdî manada düşünüleceği gibi **toplumsal** manada da düşünülmelidir. **Ferdî** manada kurtuluş ya da mutluluk, Allah'a karşı sorumluluğun bilincinde olma, Allah'a yaklaşmanın yolunu arama ve nefsi ile cihad etmeye bağlıdır.

Toplumsal manada mutluluk, kurtuluş ve zafer, toplumun ortak ihlâsı anlamına gelen takva, ortak yönelişi, Allah'a giden yolu araması ve ortak savunması anlamına gelen savaşın gerçekleşmesine bağlıdır.

Yüce Allah burada Kur'an vasıtasıyla inananlara rehberlik yapmakta, onları yönlendirmekte, eğitmekte, bilgilendirmekte ve çıkış yolunu göstermektedir.

Mâide suresinin 27. ayetinde itibaren 32. ayete kadar **"öldürme"** kavramı; 33 ile 34. ayetlerde savaş kavramı, 35. ayette de cihad kavramı ele alınmaktadır. Katil, savaş ve cihad kavramları bu

ayetlerde gelişigüzel kullanılmamaktadır. Harp kavramı, amacı güzellikler olmayan, daha çok güzellikleri yok etmeyi hedefleyen çatışmanın adıdır. Onun için Allah'a ve Peygamberi'ne açılan savaşa harp denmiş cihad denmemiştir.

Ama güzellikleri getirmek, doğruyu ve hakikati insanlığa yaymak için yapılan mücadeleye cihad denmektedir. Mücadele niyete göre katil, savaş veya cihad olur.

İnsanlığı yüceltmeyi engelleyen mikroplan temizlemek, akim ve gönlün yolunu temizlemek, akim ve gönlün yolunu tıkayanların gücünü kırmak, insanlığın üstüne karabulutların gelmesini isteyenleri engellemek ve insanlığa mutluluğu çok görenleri devre dışı bırakmak cihad kavramının eylemsel boyutunu ifade etmektedir. Savaşı ibadete dönüştüren, bu niyetler ve amaçlar olmaktadır.

Onun içindir ki "korumak" anlamına gelen takva birinci sırayı almış, daha sonra Allah'ın yolu, daha sonra da o yol uğruna mücadele ele alınmıştır. Çünkü cihad, takva denen ihlâsı, samimiyeti ve bilinci ister, Allah'ın yolunun bilinmesini şart koşar. Çünkü bilinçli olmayan ve Allah'ın yolunun ne olduğunu bilmeyen, Allah yolunda cihad yapamaz, yaparsa yapmak yerine yıkar. **B.Bayraklı**

SİZ EY imana ermiş olanlar! Allah'a karşı sorumluluğunuzun bilincinde olun, O'na daha yakın olmaya çalışın ve Allah yolunda gayret gösterin ki mutluluğa erişebilesiniz. (M.Esed)